

SYSTEM BANKOWY CHIŃSKIEJ REPUBLIKI LUDOWEJ – WYBRANE ASPEKTY

Chiński system bankowy ewoluował na przestrzeni wieków. Uległ on przekształceniu od modelu monobankowego, w którym funkcjonował jedynie bank centralny – The People’s Bank of China ku dwuszczeblowemu systemowi, który aktualnie można zaobserwować w Chińskiej Republice Ludowej. Charakteryzuje się on występowaniem obok banku centralnego innych instytucji bankowych, wśród których najbardziej doniosłą rolę odgrywają państwowe banki komercyjne, to znaczy „wielka czwórka” banków chińskich oraz Bank of Communications.

Istotnym wydarzeniem mającym wpływ na strukturę systemu bankowego w ChRL było przyjęcie ustawy z dnia 10 maja 1995 r. o bankach komercyjnych¹ oraz przekształcenie „wielkiej czwórki” banków chińskich w banki komercyjne.

Celem niniejszego artykułu jest przybliżenie istoty chińskiej bankowości, przedstawienie procesu reform bankowych i podstaw prawnych funkcjonowania banków w Chińskiej Republice Ludowej oraz charakterystyka nadzoru nad systemem bankowym.

Reformy bankowe w Państwie Środka

Przez długi okres system bankowy w Chinach był zorganizowany wokół The People’s Bank of China (PBC) – Ludowego Banku Chin, który powstał w 1948 r. Został on utworzony w wyniku połączenia Huabei Bank, Beihai Bank, a także Hubei Farmer Bank. Przez 30 lat był jednocześnie bankiem komercyjnym oraz Skarbem Państwa. Pełnił on również funkcje nadzorcze nad systemem bankowym. U schyłku rewolucji kulturalnej w Chinach w 1976 r. została opublikowana seria zarządzeń dotyczących sektora finansowego i bankowego. W kolejnym roku rząd chiński ofi-

¹ Law of The People’s Republic of China on Commercial Banks, The People’s Bank of China, www.pbc.gov.cn [dostęp: 17.10.2014].

cialnie oddzielił Ludowy Bank Chin od Ministerstwa Finansów, tym samym Chiny wkroczyły w nową erę systemu bankowego².

Proces transformacji w systemie finansowym, który był przeprowadzany od 1978 r. za pomocą reform Deng Xiaopinga, miał doprowadzić do decentralizacji sektora bankowego, a także zapewnienia stabilności waluty ChRL³. Wstąpienie Chin na drogę rozwoju otworzyło okres rozkwitu, tzw. erę *shengshi*⁴.

Pierwsze reformy przeprowadzono w latach 1978–1993, kiedy to chiński system bankowy przekształcił się z monobanku w model dwustopniowy, charakteryzujący się powstaniem państwowych banków komercyjnych, czyli „wielkiej czwórki” banków chińskich. Wówczas ze struktury Ludowego Banku Chin zostały wyodrębnione cztery banki państwowe: Bank Chin (Bank of China – BoC), Chiński Bank Budowlany (Construction Bank of China – CBC), Rolniczy Bank Chin (Agricultural Bank of China – ABC), Przemysłowo-Handlowy Bank Chin (Industrial and Commercial Bank of China – ICBC)⁵.

Drugi etap przypadł na lata 1994–2000. W 1994 r. na mocy ustawy – The Policy Banks Law powstały trzy banki strategiczne, określane też jako specjalne – Agricultural Development Bank of China (ADBC), China Development Bank (CDB), Export-Import Bank of China (EIBC). Od 2009 r. CDB przestał być bankiem strategicznym, niemniej jednak jego statystyki (wielkości ekonomiczne dotyczące między innymi aktywów i zobowiązań) dalej ujmowane są w kategorii *policy banks*. W tym okresie uchwalono również ustawę z dnia 18 marca 1995 r. o Ludowym Banku Chin⁶ oraz wspomnianą ustawę o bankach komercyjnych.

Trzeci etap rozpoczął się w 2001 r., kiedy to Chiny wstąpiły do Światowej Organizacji Handlu (WTO)⁷. Wówczas główną uwagę zwrócono na lepsze metody zarządzania ryzykiem oraz *corporate governance*⁸ w bankach.

² J. Zhu, *L'évolution du système bancaire chinois depuis la réforme et l'ouverture. Les enjeux stratégiques pour les banques étrangères en Chine*, Août 2011, s. 8–9. Szerzej na temat reform bankowych w Państwie Środka: E. Gostomski, *Bankowość międzynarodowa*, Gdańsk 2010, s. 232–243.

³ D. Długosz, *Wybrane aspekty wpływu reform systemowych oraz polityki rozwojowej na wzrost gospodarczy Chin [w:] Chiny – Indie: Ekonomiczne skutki rozwoju*, red. K. Kłosiński, Lublin 2008, s. 236.

⁴ J. Strzelecki, *Szybki rozwój z „ale”*, „Gazeta Bankowa” 2011, nr 10, s. 21.

⁵ M. Pettersen, I. Romiszewska, *System bankowy Chin [w:] Systemy bankowe krajów G-20*, red. S. Flejterski, J.K. Solarz, Szczecin 2012, s. 131–132.

⁶ Law of The People's Republic of China on the People's Bank of China, The Supreme People's Court of The People's Republic of China, en.chinacourt.org [dostęp: 17.10.2014].

⁷ World Trade Organization (WTO) od 1 stycznia 1995 r. prowadzi działalność ukierunkowaną na liberalizację obrotów światowych. Szerzej na temat WTO: *Globalizacja i regionalizacja w gospodarce światowej*, red. R. Orłowska, K. Żołądkiewicz, Warszawa 2012, s. 86–95; strona internetowa organizacji: www.wto.org.

⁸ *Corporate governance*, czyli ład korporacyjny to system regulujący relacje pomiędzy podmiotami, które mają wpływ na funkcjonowanie przedsiębiorstwa. Szerzej na ten temat: *Finanse, bankowość i rynki finansowe*, red. E. Pietrzak, M. Markiewicz, Gdańsk 2006, s. 358–362.

Ludowy Bank Chin oraz Chińska Komisja Regulacyjna ds. Banków (China Banking Regulatory Commission – CBRC) od 2004 r. wspólnie nadzorują system bankowy. Nadzór nad rynkiem ubezpieczeń sprawuje Chińska Komisja Regulacyjna ds. Nadzoru Ubezpieczeń (China Insurance Regulatory Commission – CIRC), natomiast rynek walutowy, akcji, obligacji, funduszy inwestycyjnych podlega kontroli Chińskiej Komisji Regulacyjnej ds. Papierów Wartościowych (China Securities Regulatory Commission – CSRC)⁹.

W wyniku przeprowadzonych reform chiński system bankowy rozrósł się i wykształcił różnego rodzaju instytucje bankowe. Pod koniec 2012 r. w jego skład wchodziły: 2 *policy banks*, tzw. banki strategiczne oraz China Development Bank (CDB), 5 dużych banków komercyjnych, 12 niepaństwowych banków komercyjnych w formie spółek akcyjnych notowanych na giełdzie, 144 miejskie banki komercyjne, 337 wiejskich banków komercyjnych, 147 wiejskich banków spółdzielczych, 1927 wiejskich spółdzielni kredytowych, 1 bank pocztowy, 4 towarzystwa zarządzania aktywami bankowymi, 42 lokalnie zarejestrowane zagraniczne instytucje bankowe, 90 oddziałów banków zagranicznych, 67 towarzystw powierniczych (*trust companies*), 150 spółek grup kapitałowych, 20 firm leasingowych, 4 domy maklerskie, 16 firm finansujących przemysł motoryzacyjny, 4 konsumenckie spółki finansowe, 800 miejskich banków, 14 towarzystw kredytowych, 49 wiejskich spółdzielni. W sumie pod koniec 2012 r. funkcjonowało w Chinach 3747 instytucji bankowych zatrudniających 3,362 mln pracowników¹⁰.

Podstawy prawne funkcjonowania banków chińskich

Ustawa o Ludowym Banku Chin z 1995 r. reguluje status banku centralnego oraz dokonuje podziału kompetencji pomiędzy nim a CBRC¹¹. Zgodnie z tą ustawą bank centralny ma zapewnić prawidłowe tworzenie i realizację zadań państwa oraz polityki monetarnej. Ludowy Bank Chin podlega Radzie Państwa. Jako bank centralny ChRL zobowiązany jest do formułowania założeń oraz realizacji polityki pieniężnej. Celem polityki pieniężnej jest utrzymanie stabilności waluty – *renminbi* (chińskiego juana)¹², a tym samym wspieranie rozwoju gospodarczego.

Zgodnie z postanowieniami zawartymi w art. 4 ustawy do Ludowego Banku Chin jako banku centralnego należy: 1) promulgacja dekretów, regulaminów i zarządzeń służących wypełnieniu jego funkcji; 2) ustalanie i realizacja założeń polityki

⁹ M. Pettersen, I. Romiszewska, *System bankowy...*, s. 126–131 i 152–153.

¹⁰ Annual Report 2012, China Banking Regulatory Commission, www.cbrc.gov.cn, s. 24.

¹¹ V. Cousin, *Banking in China*, London 2011, s. 28.

¹² Od 1948 r. oficjalną walutą Chińskiej Republiki Ludowej jest *renminbi* 人民币 (RMB), emitowany przez Ludowy Bank Chin. Jej międzynarodowy kod ISO to CNY.

pieniężnej; 3) emisja *renminbi* i zarządzanie obiegiem pieniądza; 4) regulacja oraz nadzór nad międzybankowym rynkiem kredytowym i międzybankowym rynkiem obligacji; 5) sprawowanie nadzoru i kontroli nad rynkiem finansowym; 6) regulacja rynku złota oraz nadzór nad nim; 7) przechowywanie rządowych rezerw walutowych oraz rezerw złota i administrowanie nimi; 8) zarządzanie Skarbem Państwa; 9) zagwarantowanie systemu umożliwiającego dokonywanie płatności i rozliczeń; 10) kierowanie i poprawa pracy mechanizmów dotyczących przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy oraz monitorowanie przepływu funduszy; 11) sporządzanie statystyk, przeprowadzanie badań, analiz i prognoz dotyczących sektora bankowego; 12) zaangażowanie w międzynarodową działalność finansową w charakterze banku centralnego; 13) wykonywanie innych funkcji wyznaczonych przez Radę Państwa¹³.

W rozdziale 2 ustawy o bankach komercyjnych określono wymogi stawiane instytucjom finansowym, które chcą prowadzić działalność bankową w ChRL. Bank komercyjny może zostać założony po uprzedniej weryfikacji dokumentów przez Ludowy Bank Chin. Istnieje bowiem przepis, który określa, że żadna organizacja ani osoba fizyczna nie może przyjmować depozytów pieniężnych od społeczeństwa oraz nie może wykonywać żadnych czynności zarezerwowanych dla banku komercyjnego bez uzyskania zgody banku centralnego – Ludowego Banku Chin.

W art. 12 ustawy o bankach komercyjnych przedstawiono wymagania, jakie musi spełnić instytucja, aby uzyskać status banku komercyjnego. Wśród nich wyróżniamy: 1) posiadanie statutu zgodnego z ustawą o bankach komercyjnych oraz ustawą z dnia 27 października 2005 r. – Prawo spółek¹⁴; 2) posiadanie minimum kapitału zakładowego określonego w niniejszej ustawie; 3) piastowanie stanowisk kierowniczych przez osoby mające odpowiednią wiedzę i kwalifikacje zawodowe; 4) odpowiedni do realizowanych zadań system zarządzania; 5) wyposażenie w system środków bezpieczeństwa istotny z punktu widzenia prowadzonej działalności. Bank centralny weryfikuje i zatwierdza wniosek o ustanowienie banku komercyjnego, kierując się potrzebą wynikającą z rozwoju gospodarczego i konkurencji w systemie bankowym.

W art. 13 ustawy o bankach komercyjnych określono minimalną wartość kapitału zakładowego niezbędną do utworzenia banku komercyjnego, która wynosi 1 mld CNY. Aby utworzyć miejskie spółdzielcze banki komercyjne, niezbędne jest posiadanie kapitału zakładowego w wysokości 100 mln CNY, natomiast dla większych spółdzielczych banków komercyjnych wynosi on odpowiednio 50 mln CNY.

W tabeli 1 sprecyzowano wysokość wymaganego poziomu kapitału do prowadzenia określonego rodzaju działalności bankowej w ChRL. Najwyższe wymagania muszą spełnić niepaństwowe banki komercyjne. Minimalny kapitał zakładowy dla tego typu podmiotów został ustalony na poziomie 1 mld CNY. Stosunkowo wysoki wymóg dotyczy również banków z kapitałem zagranicznym oraz banków z ka-

¹³ Strona internetowa The People's Bank of China, www.pbc.gov.cn [dostęp: 12.11.2014].

¹⁴ Company Law of The People's Republic of China, www.npc.gov.cn [dostęp: 16.10.2014].

pitalem chińsko-zagranicznym, który został ustalony na poziomie 300 mln CNY. Aby utworzyć większą spółdzielnię kredytową, niezbędny jest kapitał w wysokości 1 mln CNY.

Tabela 1. Wymagane poziomy kapitału w bankach działających w Chinach

Rodzaj banku	Minimalny kapitał zakładowy [w CNY]	Minimalny kapitał operacyjny dla oddziału [w CNY]
Niepaństwowe banki komercyjne	1 mld	100 mln
China Construction Bank	100 mln	–
Miejskie spółdzielnie kredytowe	50 mln	–
Wiejskie spółdzielnie kredytowe	1 mln	0,3 mln
Bank z kapitałem zagranicznym	300 mln	100 mln
Bank z kapitałem chińsko-zagranicznym	300 mln	100 mln
Oddziały banków zagranicznych	100 mln	–

Źródło: A. Geppert, *Wyzwania dla chińskich banków*, „Bank” 2012, nr 1, s. 32.

W tabeli 2 przedstawiono wymogi dotyczące kształtowania się podstawowych wskaźników w odniesieniu do banków działających w Chińskiej Republice Ludowej. Wskaźnik adekwatności kapitałowej powinien wynosić co najmniej 8%. Udział kredytów w stosunku do depozytów powinien być niższy niż 75%. Wskaźnik kredytów zagrożonych w kredytach ogółem powinien być niższy niż 5%. Wskaźnik rentowności aktywów (ROA) powinien wynosić co najmniej 0,6%, natomiast wskaźnik rentowności z kapitału własnego powinien kształtować się na poziomie co najmniej 11%.

Tabela 2. Podstawowe wskaźniki dotyczące banków działających w Chinach

Wskaźnik	Wartość [w %]
Wskaźnik adekwatności kapitałowej	> 8
Kredyty/depozyty	< 75
Kredyty powyżej roku/ depozyty powyżej roku	< 120
Aktywa obrotowe/ pasywa krótkoterminowe	> 25
Rezerwy w banku centralnym + gotówka/depozyty	> 5–7
Pożyczki międzybankowe/ depozyty międzybankowe	< 8
Pożyczka podporządkowana	< 100 wpłaconego kapitału
Udział kredytów zagrożonych w kredytach ogółem	< 5
Udział aktywów zagrożonych w aktywach ogółem	< 4
Koszty operacyjne i amortyzacja	< 45 przychodów operacyjnych
ROA (po uwzględnieniu podatku)	> 0,6
ROE (po uwzględnieniu podatku)	> 11

Źródło: A. Geppert, *Wyzwania...*, s. 32.

Chińskie instytucje bankowe spełniają podstawowe wskaźniki. Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, że ingerencja ze strony władzy w system bankowy Państwa Środka prowadzi do wystąpienia licznych zagrożeń. Przykładowo ChRL boryka się z problemem nieefektywnej alokacji środków finansowych, w wyniku której powstają bańki cenowe. Ponadto nadmiernie realizowane są inwestycje w sektorach wyselekcjonowanych (wybranych) przez rząd. Prowadzi to do sytuacji, w której przedsiębiorstwa prywatne, jak również osoby fizyczne mają trudności z pozyskaniem środków na finansowanie swojej działalności. W wyniku tego postępuje rozwój szarej strefy bankowości, tzw. *shadow banking*¹⁵. Zjawisko to charakteryzuje się udzielaniem pożyczek pieniężnych przez prywatnych pożyczkodawców, którzy funkcjonują nieoficjalnie oraz nie podlegają nadzorowi ze strony CBRC. Odbiorcą oferty tych podmiotów są przede wszystkim takie grupy, jak gospodarstwa domowe, które zamieszkują tereny niezurbanizowane, bezrobotni oraz najuboższe warstwy społeczeństwa. Zwiększa się również zainteresowanie małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz mikrofirm ofertami prywatnych pożyczkodawców działających w sferze *shadow banking* z uwagi na to, że w ChRL obowiązują bardzo restrykcyjne wymogi *credit scoringu*¹⁶, których pozytywny wynik umożliwia uzyskanie kredytu. Kredyt zostaje przyznany zaledwie 15% MŚP ubiegających się o niego. Przyczyn rozwoju chińskiego rynku pożyczek nieformalnych należy również upatrywać w restrykcyjnej polityce pieniężnej, skutkiem czego jest w dużym stopniu ograniczenie liczby udzielanych przez banki kredytów. Wynika to z nałożonego na banki zobowiązania utrzymywania na wysokim poziomie rezerw obowiązkowych, jak również z faktu, że nie mogą one przekraczać wyznaczonego przez władze monetarne progu udzielenia kredytów. Tak ukształtowana polityka państwa sprowadza się do tego, że banki udzielają kredytów podmiotom wiarygodnym, u których ryzyko terminowej spłaty jest niewielkie, innymi słowy – dotyczy to przede wszystkim przedsiębiorstw państwowych. Według China Confidential¹⁷ i National Bureau of Statistics of China¹⁸ w okresie od stycznia do maja 2011 r. aż 38% udzielonych pożyczek pochodziło z *shadow banking*.

Innym zagrożeniem charakteryzującym chiński system bankowy jest występowanie okresów nadmiernego kredytowania. Są one efektem planów inwestycyjnych przyjmowanych przez władze centralne. Taka polityka państwa prowadzi do zwiększenia wartości niespłaconych kredytów w bilansach banków¹⁹.

¹⁵ A. Bisewska, *Zagrożenia wynikające z ingerencji państwa w chiński system bankowy*, „Gospodarka Narodowa” 2014, nr 1, s. 33–36.

¹⁶ *Credit scoring* – metoda badająca wypłacalność kredytobiorcy. Szerzej na temat *credit scoringu*: *Bankowość: podręcznik akademicki*, red. W.L. Jaworski, Z. Zawadzka, Warszawa 2004, s. 265–267.

¹⁷ *China Confidential* to serwis „Financial Times”, który przedstawia informacje dotyczące możliwości inwestycyjnych w ChRL, www.ftchinaconfidential.com.

¹⁸ National Bureau of Statistics of China (NBSC) to podmiot gromadzący dane statystyczne dotyczące ChRL, www.stats.gov.cn [dostęp: 17.10.2014].

¹⁹ A. Bisewska, *Zagrożenia...*, s. 33.

Nadzór nad chińskim systemem bankowym

Od połowy lat 90. XX wieku do 2005 r. trwał proces przekazania funkcji nadzorczych, które pełnił bank centralny innym, specjalnie powołanym w tym celu instytucjom, takim jak CBRC, CSRC oraz CIRC. Ludowy Bank Chin nie jest bezpośrednio odpowiedzialny za nadzór nad systemem finansowym, ale nadal odpowiada za utrzymywanie stabilności tego systemu. Celem przekształceń było zwiększenie niezależności banku centralnego oraz przejęcie przez CBRC od Ludowego Banku Chin funkcji nadzorczych i regulacyjnych. Choć Chińska Komisja Regulacyjna ds. Banków – CBRC sprawuje nadzór nad instytucjami finansowymi, to nie jest podmiotem całkowicie autonomicznym. Podlega ona bowiem Radzie Państwa²⁰. W ustawie z dnia 27 grudnia 2003 r. o nadzorze bankowym²¹ zostały wskazane zarówno cele, jak i metody prowadzenia nadzoru nad sektorem bankowym w ChRL.

W art. 1 tej ustawy podkreślono, że celem powołania CBRC jest wzmocnienie nadzoru i administracji nad sektorem bankowym, zapobieganie oraz minimalizowanie ryzyka bankowego, ochrona praw i interesów klientów banków, a także promowanie rozwoju sektora bankowego. Innymi słowy, rola CBRC sprowadza się do zapewnienia stabilności w działaniu instytucji finansowych zgodnie z prawem oraz do budowania zaufania do tych instytucji wśród społeczeństwa. W związku z tym jest podzielona na sześć obszarów odpowiedzialnych za sprawowanie nadzoru nad bankowymi instytucjami finansowymi (art. 2 ustawy)²². Pod pojęciem bankowych instytucji finansowych należy rozumieć banki komercyjne, miejskie i wiejskie spółdzielnie kredytowe, banki strategiczne oraz inne instytucje finansowe, które zostały założone na terytorium Chińskiej Republiki Ludowej i zajmują się przyjmowaniem depozytów od społeczeństwa. Jednocześnie przepisy tej ustawy stosuje się odpowiednio do towarzystw zarządzania aktywami, towarzystw powierniczych oraz towarzystw leasingowych założonych na terytorium Chin oraz innych instytucji finansowych, które uzyskały zgodę Rady Państwa na prowadzenie działalności.

Rada Państwa podejmuje decyzje dotyczące: 1) ustanowienia bankowej instytucji finansowej w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym złożono niezbędne dokumenty; 2) modyfikacji uprawnień do świadczenia czynności bankowych w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym nastąpiło złożenie wymaganych dokumentów lub cofnięcie uprawnień; 3) weryfikacji uprawnień kadry zarządzającej bankami w terminie 30 dni od złożenia dokumentów.

W art. 22 ustawy wskazano metody, za pomocą których można badać prawidłowość funkcjonowania instytucji bankowych, takie jak: 1) przeprowadzanie inspekcji

²⁰ V. Cousin, *Banking...*, s. 21–23.

²¹ Law of The People's Republic of China on Banking Regulation and Supervision, www.npc.gov.cn [dostęp: 30.10.2014]

²² V. Cousin, *Banking...*, s. 22–23.

w bankowych instytucjach finansowych; 2) przeprowadzanie rozmów z pracownikami bankowych instytucji finansowych oraz żądanie od nich złożenia wyjaśnień; 3) sprawdzanie dokumentów i materiałów; 4) sprawdzanie systemu komputerowego bankowych instytucji finansowych pod względem obsługi i zarządzania danymi klientów.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w funkcjonowaniu bankowej instytucji finansowej Rada Państwa, odpowiedzialna za sprawowanie nadzoru oraz zarządzanie sektorem bankowym (jako podmiot nadrzędny nad CBRC), wzywa ją do usunięcia nieprawidłowości w wyznaczonym terminie. W sytuacji, gdy bankowa instytucja finansowa uchyla się od nałożonego na nią obowiązku usunięcia nieprawidłowości, mogą być wdrożone następujące procedury: 1) zawieszenie niektórych czynności bankowych oraz niewyrażanie zgody na podjęcie nowych; 2) ograniczenie przyznawania premii oraz podziału innych przychodów; 3) ograniczenie transferu aktywów; 4) dokonanie zmian na stanowisku dyrektora oraz pracowników funkcyjnych lub ograniczenie ich uprawnień; 5) nieudzielenie zezwolenia na utworzenie nowego oddziału. Bankowe instytucje finansowe po usunięciu nieprawidłowości są zobowiązane do przedłożenia raportu Radzie Państwa. Raport ten podlega następnie kontroli. Jeśli jej wynik jest pozytywny, to uprzednio wdrożone procedury podlegają wstrzymaniu przez Radę Państwa (art. 37 ustawy o nadzorze bankowym).

Rolą CBRC jest między innymi zmniejszenie różnic pomiędzy chińskimi a międzynarodowymi praktykami bankowymi. Wiąże się to z rozwiązaniem takich kwestii, jak na przykład toksyczne kredyty, wprowadzeniem skutecznych metod zarządzania ryzykiem kredytowym oraz *corporate governance*, a także utrzymywaniem odpowiedniego poziomu współczynnika adekwatności kapitałowej.

Chińska Komisja Regulacyjna ds. Papierów Wartościowych powstała w 1992 r. Zajmuje się ona kształtowaniem regulacji prawnych, które mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa rynków walutowych i kontraktów *future*.²³ Pełni ona również funkcję nadzorczą nad rynkiem akcji, obligacji oraz funduszy inwestycyjnych²⁴. CSRC opracowuje strategię i plany rozwoju dla rynku papierów wartościowych oraz rynku *futures*. W tym zakresie przygotowuje projekty ustaw i innych regulacji dotyczących papierów wartościowych oraz rynków terminowych, a także przedstawia swoje propozycje dotyczące formułowania bądź modyfikacji wspomnianych ustaw i regulacji, starając się równocześnie opracować odpowiednie reguły funkcjonowania dla obu rynków. Nadzoruje funkcjonowanie krajowych instytucji odpowiedzialnych za rynek papierów wartościowych oraz *futures*, a także emisję akcji, obligacji zamiennych, obligacji korporacyjnych i zachowania rynkowe notowanych spółek giełdowych.

²³ *Futures* – rodzaj transakcji terminowej charakteryzujący się sprzedażą lub kupnem określonej waluty w przyszłości po ustalonym z góry kursie. Szerzej na temat *futures*: *Finanse, bankowość...*, s. 241; *Bankowość: podręcznik...*, s. 169.

²⁴ M. Pettersen, I. Romiszewska, *System bankowy...*, s. 153.

Ponadto kontroluje oraz penalizuje działalność polegającą na naruszeniu przepisów prawnych regulujących funkcjonowanie rynku papierów wartościowych i *futures*, jak również zajmuje się współpracą międzynarodową dotyczącą sektora papierów wartościowych i kontraktów *futures*²⁵.

Od 1998 r. funkcjonuje Chińska Komisja Regulacyjna ds. Ubezpieczeń – CIRC²⁶. Została ona upoważniona przez Radę Państwa do sprawowania nadzoru nad chińskim rynkiem ubezpieczeń oraz regulowania tego rynku. Ma ona również czuwać nad tym, aby prowadzona na nim działalność odbywała się zgodnie z prawem. Do głównych zadań tej instytucji należy formułowanie zasad, strategii oraz planów dotyczących rozwoju branży ubezpieczeniowej w ChRL²⁷. Komisja zatwierdza też decyzję o powstaniu towarzystwa ubezpieczeniowego oraz o utworzeniu oddziałów, grup czy holdingów. Jest odpowiedzialna za udzielenie zagranicznym towarzystwom ubezpieczeniowym zezwolenia na podjęcie działalności na terytorium Chin²⁸.

Podsumowanie

System bankowy w Chińskiej Republice Ludowej w wyniku przeprowadzonych reform gospodarczych uległ znacznym przekształceniom. Obok banku centralnego zaczęły funkcjonować nowe podmioty specjalizujące się w wybranych dziedzinach gospodarki. Przyjęcie ustawy o Ludowym Banku Chin oraz ustawy o bankach komercyjnych wywarło istotny wpływ na kształt systemu bankowego w Państwie Środka. Jednocześnie wraz z rozwojem prawa powołane zostały instytucje odpowiedzialne za sprawowanie nadzoru nad bankami, rynkiem ubezpieczeń i papierów wartościowych. Chociaż banki chińskie spełniają podstawowe wskaźniki, to system bankowy Państwa Środka jest narażony na występowanie zagrożeń. Wśród najważniejszych należy wyróżnić przede wszystkim nieefektywną alokację środków finansowych, będącą skutkiem nadmiernego inwestowania w wybranych przez władze centralne sektorach, rozwój szarej strefy bankowości oraz występowanie okresów nadmiernego kredytowania.

²⁵ Strona internetowa Chińskiej Komisji Regulacyjnej ds. Papierów Wartościowych, www.csrc.gov.cn [dostęp: 14.11.2014].

²⁶ M. Pettersen, I. Romiszewska, *System bankowy...*, s. 153.

²⁷ Szerzej na temat CIRC: J. Strzelecki, *Ubezpieczyciel się ubezpiecza*, „Gazeta Bankowa” 2009, nr 40, s. 6.

²⁸ Strona internetowa Chińskiej Komisji Regulacyjnej ds. Ubezpieczeń, www.circ.gov.cn [dostęp: 14.11.2014].

SUMMARY

THE BANKING SYSTEM OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA: SELECTED ASPECTS

The reform of Chinese banking system was undertaken by Deng Xiaoping in 1978. During this structural change, the central bank of the People's Republic of China departed the ministry and became a separate entity. The People's Bank of China was formally established as the central bank in 1983 by the State Council. As a result of the reforms of Deng Xiaoping China underwent a change of monobank system to two-tier banking system.

Moreover, the function of the People's Bank of China as a central bank was formally confirmed in 1995 when the third Plenum of the National People's Congress adopted The Law of the People's Republic of China on the People's Bank of China.

The China Banking Regulatory Commission (CBRC) is the supervisor of the financial institutions in the People's Republic of China. The central government established this institution in March 2003. The State Council is the leadership of the CBRC. The main functions of the China Banking Regulatory Commission is the formulation of supervisory rules and regulations concerning the Chinese banking institutions, the authorization of the establishment, changes of the financial institutions and also the compilation and publishing of the statistics and reports of the banking industry.